

PANORAMA

GEILLUSTREERD WEEKBLAD

UITGAVE VAN A. W. SIJTHOFF'S UITGEVERS-MAATSCHAPPIJ

REDACTIE EN ADMINISTRATIE:

DOEZASTRAAT 1, TELEFOON INTERCOMMUNAAL 1, LEIDEN

PRIJS PER NUMMER 10 CENT, VOOR BELGIË 20 CENTIEMEN

HET TRANSPORT DER GROENTEN ONDER LOOSDUINEN.

ZUID-HOLLAND'S PRONKJUWEEL

DOOR
J. J. H. MARTIJN

FOTO'S CH. SCHOUTEN

GEZICHT OP DE KASSEN.

W ie thans op een mooien zomerschen dag de schilderachtig gelegen dorpen van het Westland bezoekt en zich even neerzet op een der hoge duinen of onder het lommer der eeuwenoude boomen, om deze zoo bij uitstek welvarende streek — met haar prachtige stoomtramverbindingen — voor zoover mogelijk te overzien, zal zich moeilijk kunnen voorstellen, dat nog geen 30 à 40 jaar geleden vele dezer Noordzeedorpen vrijwel onbekend waren, althans niet meetelden onder de kleine gemeenten in ons land.

En thans... het geheele Westland in cultuur, reusachtige oppervlakten bedekt met de z.g. Warmhuizen — reuzenbroeikasten —, de nieuwste toepassingen op het gebied van stoom, electriciteit en watervoorziening in dienst der kwekerijen, allerwegen veilingsgebouwen, verzendingsstations en, wat den uitvoer der producten betreft, een wereldhandel, — relaties die zich uitstrekken tot Engeland, Duitsland, en zelfs tot ver in Rusland.

Inderdaad mochten we dan ook aan 't hoofd van dit artikel, waarin we ons voorstellen den lezers en lezeressen iets over de cultures in deze eens zoo onvruchtbare streek mee te deelen, het thans zoo schoone en vruchtbare Westland: „Zuid-Holland's pronkjuweel" noemen.

De Westlandsche dorpen, welke thans het meest op den voorgrond treden: Loosduinen — niet altijd tot het Westland gerekend —, Naaldwijk, Poeldijk enz., hebben een eerbiedwaardig verleden.

De grondsoort in het Westland varieert tusschen stuivend duinzand — de geleerden spreken ook van diluvisch zand — en lichten kleigrond. Bij een bezoek aan de streek merkt men dan ook op, dat er op de in cultuur gebrachte zandvlakten nog steeds stroowisch wordt geplant, om het schadelijk verstuiwen te voorkomen.

Hieruit blijkt dus, dat de gesteldheid van den bodem niet in de eerste plaats er heeft toe meegewerkt om van het Westland te maken wat het nu is.

Dat heeft, naast God, Die den wasdom schonk, de noeste vlijt en het taai geduld van de kweekers gedaan.

In de laatste jaren wordt in 't Westland zoowat van alles verbouwd. Loosduinen heeft zijn gevestigde reputatie op het gebied van fijnen groentenweek, waaronder de komkommers en tomaten de belangrijkste plaats innemen.

De overige Westlandsche dorpen: Poeldijk, Monster, 's-Gravenzande, Naaldwijk, Honselaarsdijk, Kwintshul, Wateringen en De Lier, kweeken hoofdzakelijk druiven, perziken, meloenen en aardbeien, terwijl men er ook boomgaarden met bessen vindt en de groententeelt nog altijd in eere wordt gehouden.

Het kleine 's-Gravenzande heeft — zooals ook hier bekend is — een wereldvermaardheid wegens zijn met veel zorg en risico gekweekte vroege aardappelen en asperges.

Opmerkelijk is het hoe de algemeene vraag naar vroege groenten en vruchten, de beoefenaars van het bedrijf er als van zelf toe gedreven heeft rekening te houden met de vorderingen van tuin- en landbouwwetenschappen in 't buitenland en hen de nieuwste vindingen, teelt-methodes enz. ook hier deed toepassen.

Mocht in vroeger jaren nog veel op den kouden grond gekweekt worden, en daarna, toen men begreep achteraan te komen, ook met behulp van z.g. broeiramen, thans wordt in 't Westland hoofdzakelijk gekweekt in kassen, zoodat men gerust kan zeggen dat nagenoeg heel het gecultiveerde duin- en kleiland onder glas ligt.

Ook met die kassen en hun inrichting is het steeds crescendo gegaan.

We hebben er op de bekende kwekerij van den heer A. van Spronsen te Loosduinen — meermalen vereerd met vorstelijk bezoek — de allernieuwste gezien, van gewapend beton, ter lengte van ruim 80 en breedte van 10 à 15 meter.

Over 't algemeen wordt in deze streek voor de verwarming nog gebruik gemaakt van heetwaterbuizen. Op reeds genoemde kwekerij zijn echter kassen waar stoomverwarming wordt toegepast, hetgeen groote besparing geeft aan brandstof en geleidingen.

Wie weet echter hoe spoedig ook dit beproefd systeem

voor een zuiniger en praktischer vinding zal moeten wijken!

De bekende Rijkstuinbouwleeraar te Naaldwijk, de heer K. Wiersma, toch houd zich sedert geruimen tijd bezig met proefnemingen op het gebied van ondergrondse verwarring.

Waar men de kweekers altijd rusteloos bezig vindt met het beproeven van nieuwe verwarmings-systemen en zij zelfs verre buitenlandsche reizen ondernemen om de resultaten van proefnemingen elders te aanschouwen, ligt het voor de hand, dat de proeven van den heer Wiersma thans hun volle belangstelling hebben.

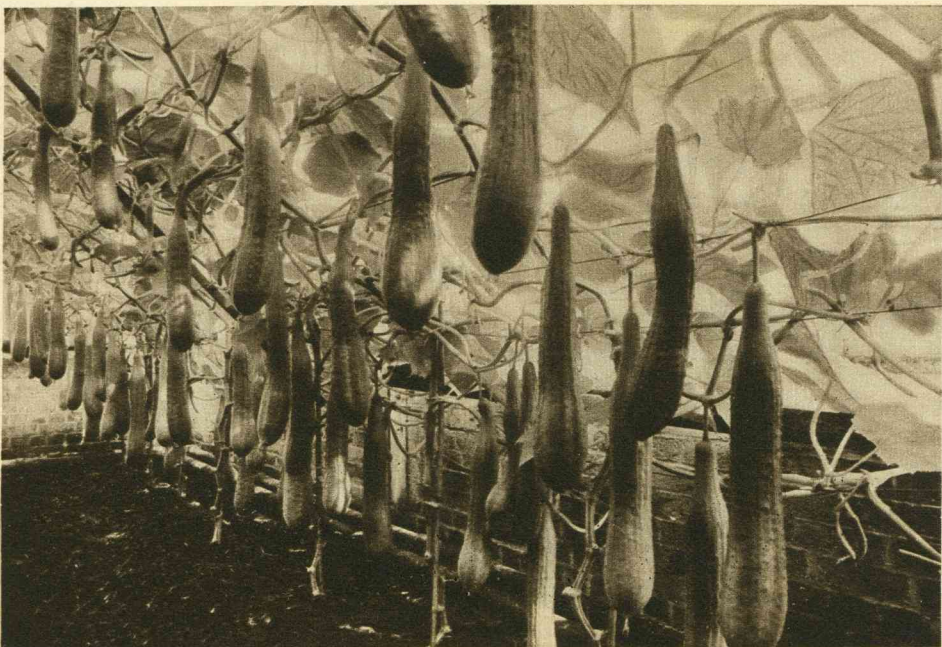
Bij de zorgen voor een doelmatige en goedkope verwarming, komt nog de strijd tegen schadelijke insecten en zwammen, waarvan vooral de komkommers en tomaten te lijden hebben.

Met het zorgvuldig snoeien der tomaten enz. kan veel tot den krachtigen groei der planten worden bijgedragen.

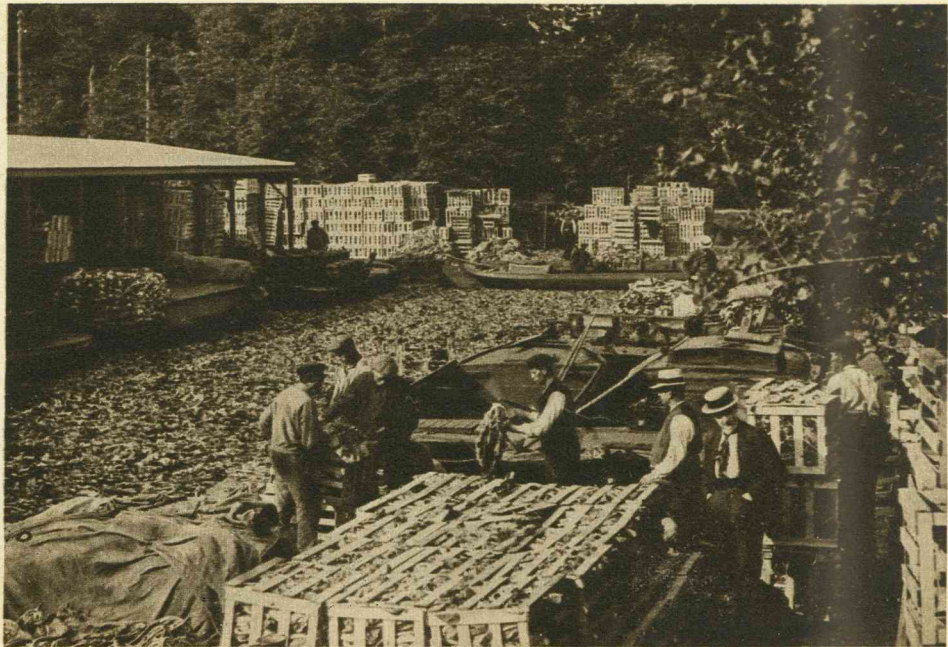
Tegen het komkommerkwad moet men echter beslister optreden. In 't Westland zijn het vooral de z.g. „springers" (een gevleugeld insect, ook wel genoemd 't rips), die groote schade aanrichten.

Voor 't eerst nu is een dezer dagen onder leiding van den heer Wiersma de beroeking der komkommerkassen met blauwzuur toegepast, een en ander in verband met een nieuwe wettelijke bepaling, die a: n den phyto-pathologischen dienst voorschrijft de kweekers bij de bestrijding te helpen.

Tegen 1 cent per k.m. en f 2.50 entree-geld wordt in deze blauwzuurberooking — een hoogst gevaarlijk werk — van Rijksweg voorzien. 't Is dan ook een bedrijf, dat regeeringssteun ten volle verdient. Wanneer men de groote kwekerijen in het Westland bezoekt en ziet welke aanzienlijke sommen daar ten koste zijn gelegd aan de inrichting der kassen, aan den bouw van eigen watertorens, ketelhuizen, installaties voor electrisch licht en beweegkracht, verbetering der gronden, oprichting van veilingsgebouwen en nog oneindig veel meer, dan moet men zich er over verwonderen dat van overheidswege niet

KAS MET ZAADKOMKOMMERS.

HET VERZENDEN DER BLOEMKOOL.